

RSU noslēgusi datu ievākšanas posmu Piebalgas antropoloģiskajā ekspedīcijā

Rīgas Stradiņa universitāte (RSU) ir veiksmīgi pabeigusi vērienīgā projekta "J.Prīmaņa Latvijas iedzīvotāju antropoloģiskās izpētes projekts. Piebalga" datu ievākšanas posmu, kura laikā RSU zinātnieki un studenti pētniecībā iesaistīja teju 700 Piebalgas iedzīvotāju. Šī ekspedīcija ir viena no nozīmīgākajām Latvijas iedzīvotāju antropoloģiskās izpētes aktivitātēm pēdējo gadu laikā, kas tapusi sadarbībā ar Cēsu novada pašvaldību un SIA "Roche Latvija".

Projektu, kura sagatavošanas darbi sākās 2024.gada sākumā, aizsāka ar sadarbības memoranda parakstīšanu 14. februārī starp RSU, Cēsu novada pašvaldību un SIA "Roche Latvija". Memorands paredz kopīgu darbu Piebalgas reģiona iedzīvotāju antropoloģiskās izpētes nodrošināšanā. Vasaras mēnešos RSU Medicīnas, Zobārstniecības un Veselības un sporta zinātņu fakultāšu 15 studentu komanda devās uz Piebalgu, kur Vecpiebalgā (22.-28.jūlijā) un Jaunpiebalgā (5.-11.augustā) veica antropoloģisko ekspedīciju. Atsevišķi mērījumi norisinājās arī Rīgā, 24.oktobrī.

Ekspedīcijas laikā tika iesaistīti 690 dalībnieki, kuru vecums svārstījās no 1,5 līdz 99 gadiem. Visiem dalībniekiem tika veikta plaša izmeklējumu un aptaujas datu vākšanas

programma, ietverot 3D ķermeņa skenēšanu, ķermeņa svara un asinsspiediena mērījumus, plaušu vitālās kapacitātes noteikšanu, digitālo fotogrāfiju uzņemšanu, kā arī aptaujas anketu aizpildīšanu, kuras ietvēra jautājumus par dalībnieku veselības stāvokli un saistību ar Piebalgas reģionu. Pēc izvēles, pilngadīgiem dalībniekiem tika piedāvāta arī asins paraugu nodošana, lai piedalītos bioloģisko paraugu kolekcijā, kas ļaus veikt turpmākos ģenētiskos pētījumus, piemēram, analizējot garšas receptoru genotipus un uztura paradumus.

Patlaban notiek iegūto datu digitalizācija un sākotnējā analīze, kurā iesaistīti ne tikai RSU pētnieki, bet arī studenti. Izveidotās pētnieciskās komandas ir identificējušas 16 dažādas pētniecības ievirzes, kuru mērķis ir padziļināti izvērtēt Piebalgas reģiona iedzīvotāju antropoloģiskos, veselības un demogrāfiskos datus. Iegūtā informācija tiks izmantota, lai izveidotu reģiona sociālo portretu, analizētu hronisko slimību saistību ar ķermeņa mērījumiem, kā arī izpētītu balsta un kustību aparāta funkcionālo stāvokli, sirds-asinsvadu un elpošanas sistēmas veselību un ķermeņa izmaiņas dzīves laikā. Viena no projektā ietvertajām iniciatīvām būs antropometrisko datu salīdzināšana ar vēsturiskajiem 1936.-1938. gada mērījumiem, lai apzinātu laika gaitā notikušās izmaiņas.

Pētījuma rezultāti būs nozīmīgs ieguvums Piebalgas iedzīvotājiem un viņu pēctečiem, sniedzot jaunas zināšanas par Piebalgas iedzīvotāju veselību un dzīvesveidu. Pirmais pārskats par projekta rezultātiem tiks prezentēts Vecpiebalgas kultūras namā 14.decembrī, kur vietējie iedzīvotāji un citi interesenti varēs uzzināt plašāk par iegūtajiem datiem un to nozīmi.

Pēc veiksmīgās pieredzes Piebalgā RSU plāno projekta turpinājumu, paplašinot antropoloģiskās izpētes apjomu uz citiem Latvijas reģioniem, kas 20.gadsimta 30.gados jau tika iekļauti līdzīgās ekspedīcijās. Šī datu bāze, kas nesen digitalizēta, būs vērtīgs resurss RSU pētniekiem un ļaus analizēt iedzīvotāju antropoloģiskās īpatnības Zemgalē, Vidzemes jūrmalā un Kurzemē, tādējādi veicinot plašāku Latvijas iedzīvotāju antropoloģisko portretu veidošanu.

RSU šajā vērienīgajā pētījumā turpina virzību uz ilgtermiņa, inovācijās balstītu pētniecību, kas apliecina apņemšanos stiprināt veselības zinātņu jomu un paplašināt iesaisti iedzīvotāju veselības profilakses veidošanā.

Papildu informācija:

Tīna Sidoroviča, RSU ārējās komunikācijas vadītāja, mob. tālr. 29267825,
tina.sidorovica@rsu.lv